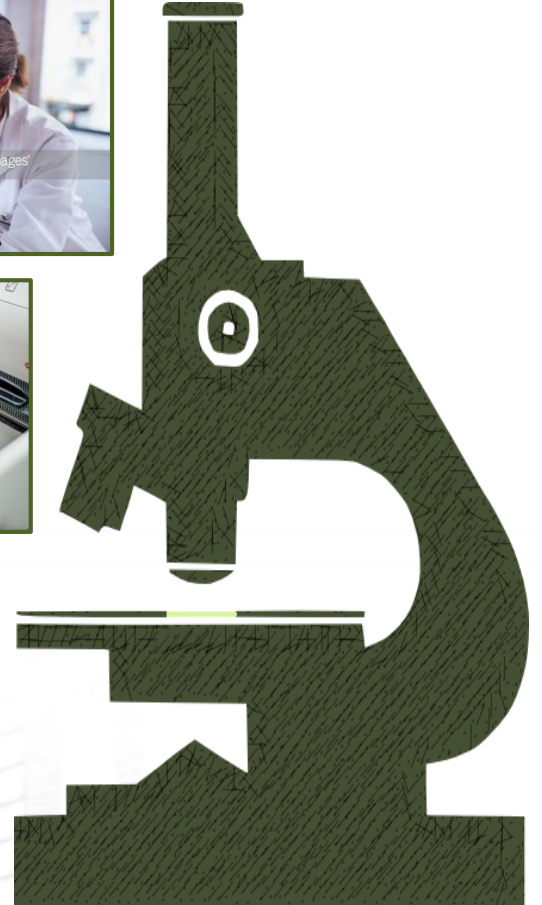
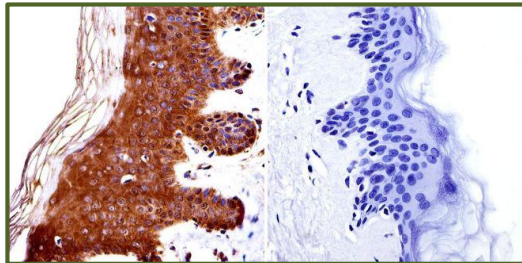
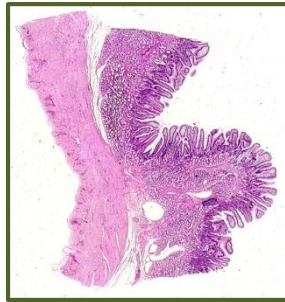
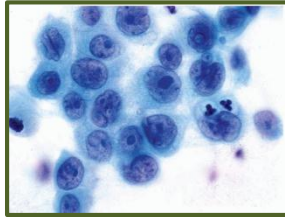

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

จัดทำโดย

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยาฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์คือเพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้บริการทางห้องปฏิบัติการทางพยาธิวิทยา ได้ทราบถึงประเภทของงานบริการของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาและใช้เป็นข้อมูลในการเลือกชนิดและเก็บส่งตรวจได้ถูกต้อง ทั้งนี้สิ่งส่งตรวจที่เหมาะสมรวมถึงประวัติข้อมูลของผู้ป่วย จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตรวจวิเคราะห์และผลการวินิจฉัยรวมทั้งผลต่อการรักษา การพยากรณ์โรคและผลต่อการติดตามการรักษาต่อไป

เนื้อหาในคู่มือฉบับนี้ ประกอบด้วยประเภทของงานบริการของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ข้อตกลง การเตรียมตัวอย่างตามหลักวิชาการ ขั้นตอนการส่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยา เกณฑ์การปฏิเสธสิ่งส่งตรวจ การนัดหมายผลทางพยาธิวิทยา การจัดการสิ่งส่งตรวจที่เหลือ โดยการอธิบายแยกตามหมวดหมู่ที่ให้บริการ นอกจากนี้ในภาคผนวกยังบรรจุเนื้อหาของรายการที่ส่งตรวจทางพยาธิวิทยารหัสกรรมบัญชีกลาง รายการ จำนวนเงินที่สามารถเบิกกับทางราชการได้

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยาฉบับนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ให้บริการทางห้องปฏิบัติการทางพยาธิวิทยาแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนางานทางห้องปฏิบัติการทางพยาธิวิทยาของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา ให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน

รองศาสตราจารย์นายแพทย์สมบูรณ์ ศีลาวัฒน์

หัวหน้าภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

1 มิถุนายน 2563

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์.....	2
นโยบาย.....	2
บุคลากร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	2
รายชื่ออาจารย์พยาธิแพทย์ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน.....	3
รายชื่อผู้ช่วยพยาธิแพทย์ ประสบการณ์การทำงาน.....	5
สถานที่และเวลาทำการ.....	5
ประเภทของงานบริการของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา	
-งานบริการศัลย์พยาธิวิทยา.....	6
-งานบริการเซลล์วิทยา.....	9
-งานบริการพยาธิวิทยาเร่งด่วน.....	12
-งานบริการพยาธิวิทยาจุลทรรศน์อิเล็กตรอน.....	14
-งานบริการตรวจเพิ่มเติมโดยวิธีย้อมพิเศษ อิมมูโนเคมีและเทคนิคทางอณูวิทยา.....	17
-งานบริการตรวจศพพยาธิวิทยา.....	18
-การขอปรึกษาทางพยาธิวิทยา.....	22
-งานบริการผลด่วน.....	24
-งานบริการผลด่วนชนิด Fast Tract Service.....	24
-งานบริการผลด่วน.....	22
ภาคผนวก	
อัตราค่ารักษาพยาบาล ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา.....	26

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

วัตถุประสงค์

1. เป็นคู่มือสำหรับแพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์ ใช้ในการเตรียมสิ่งส่งตรวจให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และการนำส่งตัวอย่างมาถึงจุดรับส่งตรวจของฝ่าย/ภาควิชาพยาธิวิทยาได้ตามมาตรฐาน ตามข้อตกลงเพื่อให้ผลของการตรวจวินิจฉัยถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย
2. เพื่อให้งานบริการของฝ่าย/ภาควิชาพยาธิวิทยามีประสิทธิภาพและเป็นระบบที่ดีตามมาตรฐานคุณภาพห้องปฏิบัติการ
3. เพื่อควบคุมและป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการรับตัวอย่างประเภทต่างๆ และการส่งรายงานผลการตรวจทางพยาธิวิทยา
4. เพื่อให้การให้บริการขอปรึกษาทางพยาธิวิทยาจากแพทย์ แพทย์ประจำบ้าน สาขาอื่น เป็นระบบได้ตามมาตรฐาน ตามข้อตกลง เพื่อเป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอนและหรือเป็นประโยชน์ต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย

นโยบาย

การให้บริการตรวจทางพยาธิวิทยาได้คุณภาพและถูกต้อง โดยเริ่มจากการดูแลและนำส่งสิ่งส่งตรวจที่ถูกต้องตามหลักวิชาการตั้งแต่ต้นทางหรือระยะก่อนห้องปฏิบัติการ และมีการทำงานประสานกันเป็นทีมระหว่างแพทย์ผู้ส่งตรวจ พยาธิแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่เวรเปลและเจ้าหน้าที่ลงทะเบียน-รับสิ่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยา โดยทางห้องปฏิบัติการทางพยาธิวิทยาจะทำการปฏิเสธสิ่งส่งตรวจที่คิดเชื่อร้ายแรง เช่น Ebola virus, MERS virus, prion, VCDJ(Variant Creutzfeldt-Jacob), Antrax เป็นต้น

บุคลากร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แพทย์ผู้รักษาพยาบาลเจ้าหน้าที่ที่ส่งสิ่งส่งตรวจ เจ้าหน้าที่หน่วยลงทะเบียนและรับสิ่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

รายชื่ออาจารย์พยาธิแพทย์ คุณวุฒิ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเวลาปฏิบัติงาน

รายชื่ออาจารย์ พยาธิแพทย์	คุณวุฒิ	ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้าน	เวลา ปฏิบัติงาน
รศ.นพ.สมบูรณ์ คีลาวัฒน์	พ.บ., Doctor of Medicine from Cebu Doctor's College of Medicine, ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	Head & Neck Pathology	เต็มเวลา
ศ.นพ.ชนพ ช่วงโชติ	พ.บ.,ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว.(พยาธิวิทยากายวิภาค)	Neuropathology	เต็มเวลา
ศ.นพ.มานะ ทวีวิศิษฐ์	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	Pediatric pathology / GI pathology	เต็มเวลา
รศ.พญ.นฤมล คล้ายแก้ว	พ.บ.,ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	GI pathology/Hepatobiliary and Pancreas pathology	เต็มเวลา
รศ.พญวรณัฐ ธนากิจ	พ.บ.,ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว.(พยาธิวิทยากายวิภาค)	Soft tissue and Bone pathology, Breast pathology	เต็มเวลา
รศ.นพ.ธรรมธร อาศนะเสน	พ.บ.,ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	Hematopathology	เต็มเวลา
รศ.นพ.ปญฺชวิษญ์ จันทรานุกวัฒน์	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	Heart pathology/Lung pathology	เต็มเวลา
ผศ.ดร.ศุภางค์ มณีศรี เลอกรองค์	วท.บ.(เทคนิคการแพทย์),วท.ม. (วิทยาศาสตร์การแพทย์), วท.ด.(สาขาวิชาสรีรวิทยา)	Electronmicroscopy	เต็มเวลา
ผศ.พญ.ดวงเพ็ญ ธีระ ปัญชาศักดิ์	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	Pancreas pathology/ Breast pathology/GI pathology	เต็มเวลา
อ.นพ.อนพัช สรรพาวัตร	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค) Clinical Fellowship in Gastrointestinal and hepatobiliary pathology (University of Toronto,Canada)	GI pathology/ Hepatobiliary pathology	เต็มเวลา

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

รายชื่ออาจารย์ พยาธิแพทย์	คุณวุฒิ	ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้าน	เวลา ปฏิบัติงาน
อ.พญ.ลลนา แสนโสภา	วท.บ. (ชีววิทยา), พ.บ. FATIMA XOLLEGE OF MEDICINE, MANILA PHILIPPINES, ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology	เต็มเวลา
อ.นพ.กรุณย์พงษ์ เอี่ยมเพ็ญแข	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	Kidney pathology/Uropathology/ Breast pathology	เต็มเวลา
อ.นพ.คมกฤต เรืองฤทธิ์ชาญกุล	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/CVT pathology	เต็มเวลา
อ.นพ.ณฤทธิ์ สุกไสว	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/Lumph node/ Hematopathology/ Head&Neck pathology	เต็มเวลา
อ.นพ.จิรสิทธิ์ สุรินทร์สถานนท์	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/Kidney pathology/ Uropathology	เต็มเวลา
อ.นพ.สกุล สันติสุขวงศ์โชติ	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/Cardiovascular pathology	เต็มเวลา
อ.พญ.ทิมัมพร จิตรพสุธรรม	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/ Breast pathology/Cytopathology	เต็มเวลา
อ.พญ.ณัชชิตา ตั้งนันทชัย	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/ Hematopathology	เต็มเวลา
อ.พญ.ณัฐวดี เลิศชนธรรม	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/ GI pathology	เต็มเวลา
อ.พญ.ณัชชา วรรณปิยะรัตน์	พ.บ., ป.ชั้นสูง (พยาธิวิทยากายวิภาค), ว.ว. (พยาธิวิทยากายวิภาค)	General pathology/ GI pathology	เต็มเวลา

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

รายชื่อผู้ช่วยพยาธิแพทย์ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์และเวลาปฏิบัติงาน

รายชื่อผู้ช่วยพยาธิแพทย์	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์	เวลาปฏิบัติงาน
นางสาววัลลภา วงษ์ทับทิม (หัวหน้าหน่วย)	ปริญญาตรี	32 ปี	เต็มเวลา
นางสาวจันทร์จิรา กู้นาม	ปริญญาตรี	11 ปี	เต็มเวลา
นายนพพร ดีบประวงค์	ปริญญาตรี	8 ปี	เต็มเวลา
นางสาวกนกวรรณ เตียวประเสริฐ	ปริญญาตรี	1 ปี	เต็มเวลา

สถานที่และเวลาทำการ

หน่วยรับส่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

ตึกอปร.ชั้น 13หมายเลขโทรศัพท์สายใน **3510,4235ต่อ304**

หมายเลขโทรศัพท์ สายนอก **02-256-4000 ต่อ3510**

02-256-4235, 02-256-4581ต่อ304

เวลาทำการปกติ ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00-16.00น. (เว้นวันหยุดราชการ)

เวลาทำการงานบริการผลด่วน ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00-18.00 น. (เว้นวันหยุดราชการ)

หน่วยรับการตรวจศพพยาธิวิทยา

ตึกพยาธิวิทยา หมายเลขโทรศัพท์ สายใน **4484**

หมายเลขโทรศัพท์ สายนอก **02-256-4484**

เวลาที่รับใบรายงานขอทำการตรวจศพ - ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่เว้นวันหยุดราชการ

เวลาทำการตรวจศพโดยพยาธิแพทย์ - ในเวลาราชการ

ประเภทของงานบริการของภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา

1. งานบริการศัลย์พยาธิวิทยา (Surgical pathology)
2. งานบริการเซลล์พยาธิวิทยา (Cytopathology)
3. งานบริการพยาธิวิทยาเร่งด่วนระหว่างผ่าตัด (Intra-operative Diagnosis/ Frozen Section)
4. งานบริการพยาธิวิทยาจุลทรรศน์อิเล็กตรอน (Electron Microscopy)

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

5. งานบริการการตรวจโดยวิธีย้อมพิเศษ อิมมูโนเคมี และเทคนิคทางอณูวิทยา (Special Stain, Immunohistochemistry and Molecular Technique)
6. งานบริการตรวจศพพยาธิวิทยา (Autopsy)
7. การขอปรึกษาทางพยาธิวิทยา (Consultation)
8. งานบริการผลด่วน

1. งานบริการศัลย์พยาธิวิทยา (Surgical Pathology)

งานศัลย์พยาธิวิทยา หมายถึง ชิ้นเนื้อขนาดเล็ก จนถึงอวัยวะ ที่นำออกมาจากร่างกาย ที่ส่งมาขอการวินิจฉัยทางพยาธิวิทยา สิ่งส่งตรวจอยู่ในสภาพสด หรือ แช่มาในน้ำยา formalin ก็ได้ ซึ่งกรรมวิธีทางห้องปฏิบัติการจะมีการแปลงให้เป็นชิ้นเนื้อที่กลายเป็นไขฝังอยู่ในพาราฟินบล็อก

สิ่งส่งตรวจที่นำมาส่งตรวจทางพยาธิวิทยาจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการส่งตรวจที่กำหนดไว้ มิฉะนั้นทาง ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาจะทำการปฏิเสธสิ่งส่งตรวจ เนื่องจากไม่ถูกต้องตามมาตรฐานคุณภาพห้องปฏิบัติการ ISO 15189

ข้อตกลง

1. **ชิ้นเนื้อและอุปกรณ์ที่ไม่จำเป็นต้องส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (ตามมาตรฐานราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย) ได้แก่** อุปกรณ์ของฟัน เครื่องกระตุ้นหัวใจ กระจกที่บริจาคแก่ธนาคารกระจก และผิวหนังหุ้มอวัยวะเพศชายของทารกแรกคลอด
2. ชิ้นเนื้อผิวหนังที่ตัดจากหน่วยตจวิทยา ฝ่ายอายุรกรรม ให้ส่งที่หน่วยตจพยาธิวิทยา
3. ชิ้นเนื้อทางนรีเวช ให้ส่งตรวจที่ หน่วยเซลล์วิทยาและพยาธิวิทยา ฝ่ายสูติ นรีเวชวิทยา
4. **ไม่ให้แบ่งชิ้นเนื้อส่งห้องปฏิบัติการสองที่ หรือแบ่งเนื้อเยื่อบางส่วนเก็บไว้โดยไม่มีการขออนุญาตพยาธิแพทย์ผู้ตรวจ**

การเตรียมตัวอย่างตามหลักวิชาการ

1. ชิ้นเนื้อทุกชนิด และทุกขนาด (ยกเว้นชิ้นเนื้อที่ได้ตกลงกันเป็นรายๆ หรือระหว่างสาขาย่อย) ที่จะส่งตรวจ ควรได้รับการแช่ในน้ำยา 10% formalin ทันที น้ำยาที่ใช้จะเบิกของโรงพยาบาลจุฬาฯ ซึ่งฝ่าย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

เวชภัณฑ์ จัดซื้อในรูปของ 10% formalin ที่ผสมสำเร็จแล้ว พร้อมใช้ บรรจุในขวดขนาด 450 มล. หรือ
จะขอเบิกในรูปของ 10% neutral buffer formalin จากภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา ก็ได้

2. ปริมาตรที่เหมาะสมของน้ำยา formalin คือ 10-20 เท่าของขนาดชิ้นเนื้อ
3. ชิ้นเนื้อส่งในสภาพสด และชิ้นเนื้อขนาดใหญ่ (เส้นผ่านศูนย์กลาง หรือด้านยาวสุดของชิ้นเนื้อ
มากกว่า 5 เซนติเมตร) ควรต้องส่งมาถึงห้องปฏิบัติการทางพยาธิวิทยา โดยเร็ว และไม่เกิน 1 ชั่วโมง
4. ชิ้นเนื้อทุกประเภทที่แช่ในน้ำยา 10% formalin ควรต้องส่งมาถึงหน่วยรับส่งตรวจของภาควิชา/
ฝ่ายพยาธิวิทยาภายในเวลาทำการของวันนั้นกรณีนำส่งไม่ทัน ให้เก็บไว้ที่ห้องผู้ป่วย หรือ ดึกผู้ป่วย
นอก ในอุณหภูมิห้อง และนำส่งวันทำการรุ่งขึ้น
5. ชิ้นเนื้อที่ส่งสัยะเรียงด้านม ควรต้องมีการบันทึกเวลาขณะเนื้อออกจากร่างกาย และขณะแช่เนื้อใน
formalin เพื่อคำนวณระยะ cold period (ไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมง) และคำนวณระยะเวลาของชิ้นเนื้อ
ใน formalin ก่อนเข้าเครื่องเตรียมเนื้อเยื่อ (ระยะเวลาเหมาะสมคือ 6-72 ชั่วโมง) เพื่อให้เป็นไปตาม
มาตรฐาน ASCO/CAP 2013
6. ชิ้นเนื้อ open lung biopsy หรือ wedge biopsy โดยเฉพาะอย่างยิ่ง non-neoplastic disease ควรใช้เข็ม
เบอร์ 24 ฉีดฟอรมาลิน เข้าในชิ้นเนื้อให้พองออกพอสมควร เพื่อให้ได้พยาธิสภาพที่ดียิ่งขึ้น
7. สำหรับชิ้นเนื้อ core biopsy เช่น kidney biopsy, prostate biopsy ให้วางชิ้นเนื้อบนกระดาษแข็ง โดย
ให้ชิ้นเนื้อทั้งหมดแนบพื้นผิวของกระดาษ และทำให้กระดาษชื้น โดยหยด Normal saline 1 หยด เพื่อ
ไม่ให้ชิ้นเนื้อแห้ง
8. ไม่ควรทำการตัดชิ้นเนื้อหรือเปิดอวัยวะชิ้นเนื้อ เนื่องจากอาจทำให้การตรวจ gross examination
ผิดพลาดได้
9. ชิ้นเนื้อที่ต้องการดู margin ตาม anatomical position ควรทำสัญลักษณ์ด้านต่างๆ ให้ครบถ้วนเช่น
suture บอกระยะต่างๆไว้
10. หากมีชิ้นเนื้อหลายชิ้นในรายเดียวกัน ให้เรียงชิ้นเนื้อตามลำดับความสำคัญ เช่น เนื้องอกให้เป็น
หมายเลขลำดับที่ 1 ส่วนต่อมน้ำเหลือง ให้เป็นหมายเลขลำดับถัดไป

ขั้นตอนการส่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

1. เมื่อแพทย์ได้ผ่าตัด หรือ biopsy ชิ้นเนื้อ หรือนำชิ้นส่วนหนึ่งส่วนใดจากผู้ป่วย ชิ้นเนื้อนั้นหรือ
ชิ้นส่วนหนึ่งส่วนใดนั้น เป็นสิ่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยาทุกราย ยกเว้นข้อตกลงที่ได้ระบุไว้แล้วใน
หน้า 3

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

2. พยาบาลจัดเตรียมภาชนะบรรจุที่ใส่ fixative (10% formalin) ปริมาณอย่างน้อย 10 เท่า ของปริมาตรสิ่งส่งตรวจ พร้อมติดฉลากด้านข้างที่ใส่ชื่อ-นามสกุล เพศ และ HN.(Hospital Number) ของผู้ป่วย
3. แพทย์ผู้ส่งตรวจต้องกรอกข้อมูลผู้ป่วยในแบบฟอร์มการขอส่งตรวจให้ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ กล่าวคือ Clinical information, Diagnosis, Operation รวมถึงหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกลับแพทย์ผู้ส่ง (ควรเป็นแพทย์ผู้รับผิดชอบ) และรายละเอียดของชิ้นเนื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวน ขนาดและตำแหน่ง
4. ในการลงบันทึกใบส่งตรวจควรเขียนตัวบรรจง และลดการใช้ตัวย่อใน Clinical information, Diagnosis, Operation ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวย่อที่ไม่เป็นสากล
5. ในกรณีการทำหัตถการครั้งเดียวได้สิ่งส่งตรวจ(specimen)หลายชนิดที่ไม่สัมพันธ์กัน เช่น จากอวัยวะคนละระบบให้แยกใบส่งตรวจหากเขียนใบส่งตรวจทางพยาธิวิทยาโดยใช้กระดาษสำเนา ให้ตรวจสอบการระบุชนิดของวิธีการผ่าตัดในแต่ละ specimen ในแต่ละใบส่งตรวจให้ถูกต้อง
6. ส่งแบบฟอร์มการขอส่งตรวจ (บ.6332) ที่กรอกข้อมูลครบถ้วนแล้วให้แก่พยาบาล
7. พยาบาลจัดเตรียมและส่งต่อการนำส่งสิ่งส่งตรวจพร้อมแบบฟอร์มการขอส่งตรวจ (บ.6332) ให้เจ้าหน้าที่หรือญาติผู้ป่วยนำส่งที่หน่วยลงทะเบียนและรับสิ่งส่งตรวจตึก อปร ชั้น 13 ในวันและเวลาทำการ(ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00 – 16.00 น. เว้นวันหยุดราชการ)

เกณฑ์การปฏิเสธสิ่งส่งตรวจ

1. สิ่งส่งตรวจที่มี ชื่อ-นามสกุล HN.ของผู้ป่วยในใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยาและบนภาชนะหรือบนบรรจุภัณฑ์ที่บรรจุตัวอย่างสิ่งส่งตรวจไม่ชัดเจนหรือไม่ตรงกัน
2. จำนวน ประเภทของสิ่งส่งตรวจ ไม่ตรงกัน กับที่ระบุในใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา
3. สิ่งส่งตรวจไม่ตรงกับที่ระบุไว้ในใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา
4. สิ่งส่งตรวจ ที่ยังไม่ได้ผ่านการเงินหรือระบบเงินเชื่อ
5. สิ่งส่งตรวจไม่ได้เก็บรักษาไว้ในน้ำยาคงสภาพที่เหมาะสม ก่อนนำส่งตรวจทางพยาธิวิทยาและทำให้เกิดผลเสียต่อการตรวจวินิจฉัยทางพยาธิวิทยา

หมายเหตุ เมื่อมีการปฏิเสธสิ่งส่งตรวจ หากมีสิ่งส่งตรวจถูกทิ้งค้างไว้ เจ้าหน้าที่ของภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา และจะพยายามติดต่อแพทย์เจ้าของไข้ ให้ทราบและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มาดำเนินการรับ

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

สิ่งส่งตรวจกลับภายในทันที จึงจำเป็นที่แพทย์ต้องระบุคนและมีหมายเลขโทรศัพท์ให้ชัดเจนในแบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332)

การนัดหมายผลทางพยาธิวิทยา

1. ผลทางพยาธิวิทยาเป็นเอกสารรับได้หลัง 5 วันทำการสำหรับชิ้นเนื้อทั่วไปขนาดเล็ก และ 10 วันทำการสำหรับชิ้นเนื้อขนาดใหญ่ หรือ ชิ้นเนื้อเล็กที่ต้องมีขั้นตอนการเตรียมพิเศษ
2. แพทย์และพยาบาลที่มีรหัสและได้รับการอนุญาตจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สามารถตรวจสอบดูผลและพิมพ์รายงานพยาธิวิทยา ได้ทางคอมพิวเตอร์ที่หอผู้ป่วยที่ผู้ป่วยอยู่ ส่วนผู้ป่วยนอกสามารถตรวจสอบผลได้ทางคอมพิวเตอร์ที่ฝ่ายผู้ป่วยนอกที่ผู้ป่วยไปตรวจรักษา

การจัดการกับสิ่งส่งตรวจที่เหลือ

1. ภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา มีระบบการจัดการสิ่งส่งตรวจที่เหลือจากการตรวจ โดยสิ่งส่งตรวจที่เป็นชิ้นเนื้อทุกชนิดจะถูกทำลายภายหลังการรายงานผลไปแล้ว 2 สัปดาห์หากต้องการเก็บชิ้นเนื้อนานกว่าที่กำหนด ให้แพทย์ผู้รักษาทำการติดต่อกับพยาธิแพทย์โดยตรง
2. พาราฟินบล็อกและสไลด์จะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
3. ใบรายงานผลจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย

2. งานบริการเซลล์พยาธิวิทยา (Cytopathology)

งานเซลล์พยาธิวิทยา หมายถึง ตัวอย่างทางเซลล์วิทยา และหรือสารน้ำ ที่นำออกมาจากร่างกาย ที่ส่งมาขอการวินิจฉัยทางพยาธิวิทยา สิ่งส่งตรวจอยู่ในสภาพตัวอย่างของเหลว หรือ ในรูปของสไลด์ (slide) แช่มาในน้ำยา 95% ethanol ก็ได้ ซึ่งกรรมวิธีทางห้องปฏิบัติการจะมีการแปลงให้เป็นสเมียร์ที่อยู่บนสไลด์ (smear) และก้อนเซลล์ที่ฝังในพาราฟินบล็อก (cell block)

สิ่งส่งตรวจที่นำมาส่งตรวจทางพยาธิวิทยาจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการส่งตรวจที่กำหนดไว้ มิฉะนั้นทางภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาจะทำการปฏิเสธสิ่งส่งตรวจ เนื่องจากไม่ถูกต้องตามมาตรฐานคุณภาพห้องปฏิบัติการ ISO 15189

ข้อตกลง

1. การตรวจเซลล์วิทยา ของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา โดยทั่วไป จะใช้การเตรียมสเมียร์แบบ wet-fixed คือสเมียร์ที่อยู่บนสไลด์จุ่มลงในโถที่มี 95% ethanol ทันที และก่อนที่สเมียร์จะแห้ง

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

2. Cervical smear (Pap smear) ให้ส่งตรวจที่ หน่วยเซลล์วิทยาและพยาธิวิทยา ฝ่ายสูตินรีเวชวิทยา
3. ควรส่งตัวอย่างทั้งหมด ยกเว้น effusion ที่มีปริมาณมาก ให้ส่งจำนวนประมาณ 100 มล.
4. การเตรียม cell block จะดำเนินการตามความเห็นสมควรหรือตามที่ร้องขอ เมื่อตัวอย่างมีปริมาณมาก เพียงพอเท่านั้น

การเตรียมตัวอย่างตามหลักวิชาการ

1. ตัวอย่างของเหลว ควรส่งมาที่ห้องปฏิบัติการของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาโดยเร็ว เพื่อจะได้ดำเนินการเตรียมเป็นสเมียร์ กรณีที่นำส่งไม่ทันในวันเดียวกัน ให้เก็บตัวอย่างไว้ในตู้เย็น ที่อุณหภูมิ 4-8 องศาเซลเซียส
2. การ fix สเมียร์ที่อยู่บนสไลด์ให้ใช้ 95% ethanol ซึ่งเบิกจากฝ่ายเวชภัณฑ์โรงพยาบาลจุฬาฯ และต้องระวังน้ำยาที่เทออกมานานๆ หรือใช้ซ้ำ (ความเข้มข้นของ 95% ethanol จะลดลงเนื่องจากการระเหย) โดยปริมาตรที่เหมาะสมของ 95% ethanol จะต้องท่วมอย่างน้อย 3 ใน 4 ของสไลด์ขณะตั้งอยู่ในภาชนะที่ส่งตรวจ
3. ตัวอย่างสิ่งส่งตรวจที่ได้ปริมาณน้อยกว่า 0.5 มล. เช่น CSF, Vitreous fluid ควรเตรียมแบบสเมียร์และจุ่มใน 95% alcohol ทันที
4. สิ่งส่งตรวจที่อยู่กับแปรง (brush) ให้จุ่มหัวแปรงในขวดที่บรรจุ 70% ethanol และนำส่ง หรือนำหัวแปรงมาอยู่บนสไลด์เพื่อให้สิ่งส่งตรวจหลุดออกมา ทำเป็นสเมียร์บนสไลด์ และจุ่มในขวดที่บรรจุ 95% ethanol แล้วยื่นนำส่ง
5. สำหรับ FNA หากพบเศษชิ้นเนื้อขนาด 1 มม. ขึ้นไปขณะสเมียร์บนสไลด์ ให้แช่เศษเนื้อใส่ในขวดที่มี 10% formalin เพื่อทำการเตรียมเศษชิ้นเนื้อนั้นเป็น cell block
6. หากทำการสเมียร์โดยวิธีประกบสไลด์เข้าด้วยกัน ให้ใช้แรงกดบนสไลด์เพียงเล็กน้อยจนตัวอย่างกระจายทั่วพื้นที่ด้วยตัวเอง แล้วจึงค่อยเลื่อนสไลด์แยกออกจากกันแล้วจุ่มลงในโถที่มี 95% ethanol ทันที ก่อนที่สเมียร์จะแห้ง
7. กรณีที่เตรียมสเมียร์มากกว่า 2 แผ่น ให้ใช้คลิปหนีบสไลด์เพื่อป้องกันไม่ให้สไลด์ติดกันโดยหันหน้าสไลด์ที่ไม่มีสเมียร์ชนกัน โดยหัวสไลด์จะต้องระบุชื่อและ HN. ของผู้ป่วยให้ชัดเจน(ใช้ดินสอ HB เท่านั้น)

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

ขั้นตอนการส่งส่งตรวจทางเซลล์วิทยา

1. กรณีที่ส่งตรวจเป็นสไลด์ เพื่อวินิจฉัยทางเซลล์วิทยา ควรนำส่งจำนวน 2-4 สไลด์พร้อมกับการนำสไลด์ที่ได้ส่งในภาชนะที่มี fixative (95% alcohol) ทันทัน โดยให้ระดับน้ำยา fixative ท่วมบริเวณที่ป้ายส่งตรวจบนสไลด์ พร้อมติดฉลากด้านข้างที่ใส่ชื่อ-นามสกุล เพศ และ HN. (Hospital Number) ของผู้ป่วย
2. กรณีที่ส่งตรวจที่เป็นของเหลวควรมีปริมาตรตั้งแต่ 10 มล.แต่ไม่เกิน 100 มล. โดยบรรจุลงในภาชนะพร้อมฝาปิดให้เรียบร้อย และติดฉลากด้านข้างที่ใส่ชื่อ-นามสกุล เพศ และ HN. (Hospital Number) ของผู้ป่วย
3. ในกรณีการทำหัตถการครั้งเดียวได้ส่งตรวจ (specimen) หลายชนิด เช่น ทำ Bronchoscopy ครั้งเดียวกันได้ specimen เป็น Bronchial brush, Bronchial wash และ Bronchoalveolar lavage ให้ทำการแยกใบส่งตรวจสำหรับแต่ละส่งตรวจ หากเขียนใบส่งตรวจหลายใบในครั้งเดียวโดยใช้กระดาษสำเนา ต้องแยกระบุชนิดของส่งตรวจในแต่ละใบส่งตรวจให้ถูกต้อง
4. กรอกข้อมูลในแบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332) ให้ครบถ้วน และส่งแบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332) ที่กรอกข้อมูลครบถ้วนแล้วให้กับเจ้าหน้าที่
5. นำส่งตรวจพร้อมแบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332) ให้เจ้าหน้าที่หรือญาติผู้ป่วย นำส่งที่หน่วยลงทะเบียนและรับส่งตรวจ ตึก อปร ชั้น 13 (ในวันทำการจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00 – 16.00 น.)

เกณฑ์การปฏิเสธส่งตรวจ

1. ส่งตรวจที่มี ชื่อ-นามสกุล HN. ของผู้ป่วยในใบส่งตรวจทางเซลล์วิทยา และบนภาชนะหรือบนบรรจุภัณฑ์ที่บรรจุตัวอย่างส่งตรวจทางเซลล์วิทยาไม่ชัดเจนหรือไม่ตรงกัน
2. จำนวน ประเภทของส่งตรวจ ไม่ตรงกับที่ระบุในใบขอส่งตรวจทางเซลล์วิทยา
3. ส่งตรวจไม่ตรงกับที่ระบุไว้ในใบขอส่งตรวจทางเซลล์วิทยา
4. ส่งตรวจ ที่ยังไม่ได้ชำระเงินหรือระบบเงินเชื่อ

หมายเหตุ เมื่อมีการปฏิเสธส่งตรวจ หากมีส่งตรวจถูกทิ้งค้างไว้ เจ้าหน้าที่ของภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา และจะพยายามติดต่อแพทย์เจ้าของไข้ ให้ทราบและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มาดำเนินการรับ

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

สิ่งส่งตรวจกลับภายในทันที จึงจำเป็นที่แพทย์ต้องระบุต้นและมีหมายเลขโทรศัพท์ให้ชัดเจนในแบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332)

การนัดหมายผลทางพยาธิวิทยา

1. ผลรายงานออกในรูปแบบเอกสารสามารถรับผลได้หลัง 5 วันทำการ หรือตามวันที่แพทย์ระบุในใบขอตรวจว่าจะใช้ผลในการดูแลผู้ป่วย (ในกรณีหลังนี้ พยาธิแพทย์ผู้อ่านผลต้องลงนามรับรอง)
2. แพทย์และพยาบาล สามารถตรวจสอบดูผลและพิมพ์รายงานเซลล์วิทยา ได้ทางคอมพิวเตอร์ที่หอผู้ป่วยที่ผู้ป่วยอยู่ ส่วนผู้ป่วยนอกสามารถตรวจสอบผลได้ทางคอมพิวเตอร์ที่ฝ่ายผู้ป่วยนอกที่ผู้ป่วยไปตรวจรักษา

การจัดการกับสิ่งส่งตรวจเหลือ

1. ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยามีระบบในการจัดการกับสิ่งส่งตรวจภายหลังการรายงานผลโดยสิ่งส่งตรวจที่เป็นเซลล์วิทยาทุกชนิดจะถูกทำลายภายหลังการรายงานผลไปแล้ว 1 สัปดาห์
2. สไลด์ทางเซลล์วิทยาจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
3. ใบรายงานผลจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย

3. งานบริการพยาธิวิทยาเร่งด่วนระหว่างผ่าตัด (Intra-operative Diagnosis/ Frozen section)

การวินิจฉัยทางพยาธิวิทยาเร่งด่วนระหว่างผ่าตัดเป็นงานบริการที่เฉพาะ จะต้องมีการขออนุญาตจากแพทย์ผู้ผ่าตัดว่าสัณฐานวิทยาต้องการผลการวินิจฉัยจากพยาธิแพทย์ เพื่อตัดสินใจขณะทำการผ่าตัด สิ่งส่งตรวจต้องเป็นชิ้นเนื้อสด(ไม่แช่ฟอร์มาลิน) และนำส่งมาถึงที่หน่วยลงทะเบียนและรับสิ่งส่งตรวจตึก อปร 13 โดยเร็วที่สุด (ถึงหน่วยพยาธิวิทยา ไม่ควรเกิน 30 นาทีหลังชิ้นเนื้อออกจากผู้ป่วย)

ข้อตกลง

1. บริการนี้ ควรต้องมีการนัดหมายให้พยาธิแพทย์ ทราบล่วงหน้า หากไม่มีการนัดหมาย อาจไม่มีพยาธิแพทย์อยู่ให้บริการโดยทั่วไปช่วงเวลาราชการให้บริการ คือ 8.30 – 14.30 น. ในเวลาราชการ
2. หากพยาธิแพทย์ส่งชิ้นเนื้อที่ส่งมาตรวจเป็นวัน โรค อาจทำการสเมียร์หรือ imprint แทนการทำ frozen section

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

3. frozen section จะไม่ใช่ดู margin ทุกด้านให้เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาาน โดยพยาธิแพทย์จะดำเนินการตรวจ frozen section เฉพาะด้านที่ซึ่รอยโรคที่สุดส่วน margin อื่นๆที่เหลือจะทำการตรวจอย่างละเอียดและรายงานใน permanent section ต่อไปในกรณีที่สั้ลยแพทย์ระบุจุด หรือตัดแยก margin ด้านที่ต้องการให้ตรวจส่งมา พยาธิแพทย์จะดำเนินการตรวจ frozen section ตามที่ระบุ หรือขึ้นเนื้อที่ตัดแยกมานั้น ทั้งนี้ไม่ควรระบุเกิน 4 จุด หรือ 4 ชั้น
4. โดยทั่วไปการทำ frozen section สามารถรายงานผลได้ภายใน 45 นาที หลังจากได้รับชิ้นเนื้อ ทั้งนี้การรายงานผลอาจมีความล่าช้า หากมีการส่งชิ้นเนื้อมาตรวจหลายชิ้น หรือมีการส่งตรวจพร้อมๆกันมากกว่าหนึ่งราย ซึ่งในกรณีเช่นนี้พยาธิแพทย์จะแจ้งให้สั้ลยแพทย์ทราบก่อนการตรวจ
5. สิ่งส่งตรวจจะต้องระบุ HIV status ของผู้ป่วย ซึ่งทางภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา ขอสงวนสิทธิ์ในการปฏิเสธการทำ frozen section ในกรณีที่ผู้ป่วยติดเชื้อ HIV หรือโรคอันตรายร้ายแรงอื่นๆ ตามที่พยาธิแพทย์เห็นสมควร

การเตรียมตัวอย่างตามหลักวิชาการ

1. สำหรับชิ้นเนื้อที่ต้องการดู margin ตาม anatomical position ควรทำสัญลักษณ์ด้านต่างๆให้ครบถ้วน เช่น suture บอกตำแหน่งนั้นไว้
2. การบรรจุชิ้นเนื้อเพื่อส่งตรวจ frozen section ให้ใส่ในถุงพลาสติกผูกมัดปากถุงให้สนิท แล้วบรรจุลงในภาชนะที่สามารถเก็บความเย็นซึ่งบรรจุน้ำแข็งไว้

ขั้นตอนการส่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยาเร่งด่วน (Frozen section)

1. ให้แจ้งการขอตรวจ frozen section ลงในตารางการผ่าตัด และส่งมายังธุรการของภาควิชาพยาธิวิทยา ล่วงหน้าก่อนการผ่าตัดอย่างน้อย 1 วัน
2. กรณีที่ต้องการส่งตรวจ frozen section นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในตารางการผ่าตัด ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องตัดชิ้นเนื้อตึกอปรชั้น 13 หรือพยาธิแพทย์ผู้รับผิดชอบทราบทันทีที่แพทย์รู้ว่าต้องการส่งตรวจ โดยควรแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 30 นาที ก่อนส่งส่งตรวจมาที่ภาควิชาฯ โดยแจ้งมาที่หมายเลขโทรศัพท์สายใน 4235 หรือ 4581 ต่อ 328, 329
3. บรรจุในภาชนะและติดฉลาก
4. ส่งส่งตรวจสด/แช่เย็น พร้อมกับใบขอส่งตรวจทางสั้ลยพยาธิวิทยา (บ.6332) ที่กรอกรายละเอียดเรียบร้อยแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุผลของการทำ frozen section และข้อมูลที่ต้องการได้รับจากการ

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

ทำ frozen section มายังหน่วยลงทะเบียนและรับส่งตรวจตีกรอบชั้น 13 ทันที พร้อมระบุวิธีการติดต่อกลับให้ชัดเจนเพื่อรายงานผลการตรวจ

5. การรายงานผลการตรวจทางพยาธิวิทยาเร่งด่วน โดยวิธีแช่แข็ง จะรายงานโดยพยาธิแพทย์เท่านั้น

เกณฑ์การปฏิเสธส่งตรวจ

1. พยาธิแพทย์อาจไม่ได้ยู่คอย กรณีที่ผิดนัดเวลาและไม่ได้แจ้งเกินกว่า 2 ชั่วโมง
2. ชิ้นเนื้อถูกส่งมา โดยไม่มีการนัดหมาย และไม่มีพยาธิแพทย์อยู่ดำเนินการให้
3. ชิ้นเนื้อถูกแช่ใน formalin แล้ว

หมายเหตุ กรณีที่ไม่สามารถให้บริการแบบ frozen section ชิ้นเนื้อที่ได้รับไว้จะถูกดำเนินการเป็นประเภท ศัลยพยาธิวิทยา

การนัดหมายผลทางพยาธิวิทยา

1. การรายงานผลทางพยาธิวิทยาเร่งด่วน โดยวิธีแช่แข็ง (frozen section) จะรายงานผลทางโทรศัพท์ถึงแพทย์เจ้าของไข้ภายใน 45 นาที โดยนับตั้งแต่ระยะเวลาที่ได้ลงทะเบียนและรับชิ้นเนื้อ
2. แพทย์และพยาบาล สามารถตรวจสอบผลและพิมพ์รายงานผลทางพยาธิวิทยา ได้ทางคอมพิวเตอร์ที่หอผู้ป่วยที่ผู้ป่วยอยู่ หลังจากพยาธิแพทย์ได้ตรวจ permanent section และทำการบันทึก final report แล้ว

การจัดการกับส่งตรวจที่เหลือ

1. ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยามีระบบในการจัดการกับส่งตรวจภายหลังการรายงานผล frozen section โดยส่งตรวจที่เป็นชิ้นเนื้อแช่แข็ง (frozen section) ที่เหลือจากการทำ frozen section แล้วเข้าหน้าที่ทางห้องตัดชิ้นเนื้อจะทำการใส่น้ำยา fixative (10% formalin) และทำเช่นเดียวกับชิ้นเนื้อทาง ศัลยพยาธิวิทยา (Surgical pathology)
2. พาราฟินบล็อกและสไลด์จะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
3. ใบรายงานผลจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย

4. งานบริการพยาธิวิทยาจุลทรรศน์อิเล็กตรอน (Electron Microscopy)

งานพยาธิวิทยาจุลทรรศน์อิเล็กตรอน หมายถึง การศึกษาการเปลี่ยนแปลงในระดับเซลล์และออร์แกนเนลล์ของตัวอย่างด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน โดยตัวอย่างอาจเป็นชิ้นเนื้อ หรือเซลล์ที่อยู่ในสารน้ำที่นำออกมาจากร่างกายก็ได้โดยหากเป็นชิ้นเนื้อต้องแช่อยู่ในน้ำยา 3% glutaraldehyde

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

ข้อตกลง

1. สิ่งส่งตรวจที่นำมาส่งตรวจทางพยาธิวิทยาจุลทรรศน์อิเล็กทรอนิกส์นั้นจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการส่งตรวจที่กำหนดไว้ มิฉะนั้นทางภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาจะทำการปฏิเสธสิ่งส่งตรวจ เนื่องจากไม่ถูกต้องตามมาตรฐานคุณภาพห้องปฏิบัติการ ISO 15189
2. น้ำยา fixative สำหรับงานพยาธิวิทยาจุลทรรศน์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสม คือ 3% glutaraldehyde สามารถติดต่อขอรับได้ที่ห้องปฏิบัติการจุลทรรศน์อิเล็กทรอนิกส์ คีทอปร์ ชั้น 1 ห้อง 110 (ในวันทำการ จันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00 – 16.00 น.) โดยต้องโทรแจ้งเจ้าหน้าที่ก่อนมารับน้ำยาหมายเลขโทรศัพท์สายใน**3519** น้ำยาที่ยังไม่ได้ใช้ต้องเก็บไว้ในตู้เย็นอุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียสห้ามแช่แข็ง
3. หากตัวอย่างเป็นเซลล์ที่อยู่ในสารน้ำที่นำออกมาจากร่างกายต้องรีบนำส่งห้องปฏิบัติการจุลทรรศน์อิเล็กทรอนิกส์ทันที

การเตรียมตัวอย่างตามหลักวิชาการ

1. ชิ้นเนื้อที่ส่งตรวจวินิจฉัยทางจุลทรรศน์อิเล็กทรอนิกส์ควรมีขนาดเล็ก เนื่องจาก 3% glutaraldehyde มีคุณสมบัติซึมผ่านได้น้อย ชิ้นเนื้อควรมีขนาดไม่เกิน 1x1 มม.
2. ชิ้นเนื้อที่ถูกตัดออกมาจากร่างกายควรได้รับการแช่ในน้ำยา 3% glutaraldehyde ทันที โดยปริมาตรที่เหมาะสมของน้ำยา glutaraldehyde คือ 10-20 เท่าของขนาดชิ้นเนื้อ
3. ชิ้นเนื้อที่แช่ในน้ำยา 3% glutaraldehyde ต้องส่งมาถึงหน่วยรับส่งตรวจของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาภายในเวลาทำการของวันนั้นกรณีนำส่งไม่ทันให้เก็บไว้ในตู้เย็น และนำส่งวันทำการรุ่งขึ้นทันที

ขั้นตอนการส่งสิ่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยาจุลทรรศน์อิเล็กทรอนิกส์

1. พยาบาลหรือผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมภาชนะบรรจุที่ใส่ 3% glutaraldehyde ปริมาณอย่างน้อย 10 เท่า ของ ปริมาตรสิ่งส่งตรวจ พร้อมติดฉลากด้านข้างที่ใส่ชื่อ-นามสกุล เพศ และ HN.(Hospital Number) ของผู้ป่วย
2. แพทย์ผู้ส่งตรวจจะต้องกรอกข้อมูลผู้ป่วยในแบบฟอร์มการขอส่งตรวจให้ถูกต้องและครบถ้วน สมบูรณ์ กล่าวคือ Clinical information, Diagnosis, Operation รวมถึงหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกลับ แพทย์ผู้ส่ง (ควรเป็นแพทย์ผู้รับผิดชอบ)

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

3. ส่งแบบฟอร์ม ใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332) ที่กรอกข้อมูลครบถ้วนถูกต้องแล้วให้กับเจ้าหน้าที่
4. พยาบาลจัดเตรียมและนำสิ่งส่งตรวจพร้อมแบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332) และชิ้นเนื้อให้เจ้าหน้าที่หรือญาติผู้ป่วยนำส่งที่หน่วยลงทะเบียนและรับสิ่งส่งตรวจ ดึก อปร ชั้น 13 (ในวันทำการจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00 – 16.00 น.)

เกณฑ์การปฏิเสธสิ่งส่งตรวจ

สิ่งส่งตรวจที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนดังกรณีต่อไปนี้จะถูกปฏิเสธในการให้บริการพยาธิวิทยาจุลทรรศน์ อิเล็กตรอน

1. ชื่อของผู้ป่วยในใบ request ไม่ตรงกับชื่อที่ระบุในภาชนะส่งตรวจ
2. จำนวน ประเภทของสิ่งส่งตรวจ ไม่ตรงกับที่ระบุในใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา
3. ชิ้นเนื้อที่ส่งตรวจมีขนาดใหญ่กว่า 1x1 มม.
4. ชิ้นเนื้อถูกแช่ในน้ำยาอื่นที่มีใช้ 3% glutaraldehyde ยกเว้นในกรณีที่ได้มีการตกลงกับเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการจุลทรรศน์อิเล็กตรอนไว้แล้ว

ขั้นตอนการรายงานผลทางพยาธิวิทยา

1. การรายงานผลพยาธิวิทยาโดยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน 20 วันทำการสำหรับการรายงานผลพยาธิวิทยาโดยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน
2. แพทย์และพยาบาลที่มีรหัสและได้รับการอนุญาตจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สามารถตรวจสอบผลและพิมพ์รายงานพยาธิวิทยา ได้ทางคอมพิวเตอร์ที่หอผู้ป่วยที่ผู้ป่วยพำนักอยู่ ส่วนผู้ป่วยนอกสามารถตรวจสอบผลได้ทางคอมพิวเตอร์ที่ฝ่ายผู้ป่วยนอกที่ผู้ป่วยไปทำการตรวจรักษา

การจัดการกับสิ่งส่งตรวจเหลือ

1. ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยามีระบบในการจัดการกับสิ่งส่งตรวจภายหลังการรายงานผลพยาธิวิทยา จุลทรรศน์อิเล็กตรอน โดยพลาสติกบดล็อกตัวอย่างและสไลด์จะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี และกริดตัวอย่างจะเก็บไว้เป็นเวลา 5 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
2. ใบรายงานผลจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย

5. งานบริการการตรวจเพิ่มเติมโดยวิธีย้อมพิเศษ อิมมูโนเคมี และเทคนิคทางอณูวิทยา (Special Stain, Immunohistochemistry and Molecular Technique)

การตรวจเพิ่มเติมในที่นี้หมายถึง การศึกษาสิ่งส่งตรวจโดยใช้เทคนิค Special stain, Immunohistochemistry และ Molecular technique เพื่อให้การวินิจฉัยทางพยาธิวิทยา มีความสมบูรณ์ สิ่งส่งตรวจอาจเป็นชิ้นเนื้อที่อยู่ในสภาพสด ชิ้นเนื้อที่อยู่ในรูปพาราฟินบล็อก สไลด์ชิ้นเนื้อหรือตัวอย่างเลือดผู้ป่วย (โดยใช้หลอดเก็บเลือดฟาสีม่วงที่มีสาร EDTA)

ข้อตกลง

1. การรับตรวจตามรายการขอตรวจเป็นดุลยพินิจของพยาธิแพทย์ผู้รับผิดชอบ ซึ่งจะพิจารณาความเหมาะสมผลตามหลักวิชาการ โดยที่พยาธิแพทย์อาจปรับเปลี่ยนรายการที่มีความเหมาะสมมากกว่าให้หรือขอยกเลิกใบส่งตรวจนั้น
2. การบริการนี้ สำหรับผู้ป่วยที่มีรหัสโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หรือส่งตรวจโดยพยาธิแพทย์ของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
3. กรณีส่งตรวจโดยใช้ตัวอย่างจากบล็อกชิ้นเนื้อที่อยู่ในความรับผิดชอบของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา และเป็นรายการที่ทางภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา มีการให้บริการและจะไม่อนุญาตให้ตัดเนื้อเยื่อจากบล็อกชิ้นเนื้อเพื่อนำส่งตรวจที่อื่น
4. กรณีที่สิ่งส่งตรวจ จำเป็นต้องดำเนินการในตู้ความปลอดภัยทางจุลชีววิทยา (Microbiological safety cabinet) ทางภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา จะแนะนำให้ส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการอื่น

ขั้นตอนการส่งสิ่งส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

1. แพทย์เป็นผู้ส่งตรวจต้องกรอกข้อมูลผู้ป่วยในแบบฟอร์มการขอส่งตรวจให้ถูกต้องและครบถ้วน สมบูรณ์ กล่าวคือ Clinical information, Diagnosis, Operation รวมถึงหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อกลับ แพทย์ผู้ส่ง (ควรเป็นแพทย์ผู้รับผิดชอบ) และรายละเอียดของชิ้นเนื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวน ขนาด และตำแหน่ง
2. ส่งแบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332) ที่กรอกข้อมูลครบถ้วนแล้วให้แก่พยาบาล

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

3. พยาบาลจัดเตรียมและส่งต่อการนำส่งสิ่งส่งตรวจพร้อมแบบฟอร์มการขอส่งตรวจ (บ.6332) ให้เจ้าหน้าที่หรือญาติผู้ป่วยนำส่งที่หน่วยลงทะเบียนและรับสิ่งส่งตรวจ ตึก อปร ชั้น 13 ในวันและเวลาทำการ (ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00 – 16.00 น. เว้นวันหยุดราชการ)
4. กรณีเป็นพาราฟินบล็อกหรือสไลด์จากภายนอกโรงพยาบาลให้นำส่งที่หน่วยลงทะเบียนและรับสิ่งส่งตรวจ ตึก อปร. ชั้น 13 พร้อมใบรายงานผลทางพยาธิวิทยาเดิม

เกณฑ์การปฏิเสธสิ่งส่งตรวจและการยกเลิกการขอตรวจ

1. แบบฟอร์มการขอส่งตรวจข้อผิดพลาดพิเศษ(บ.6333) มีการระบุการส่งตรวจข้อผิดพลาดที่ไม่ชัดเจน
2. แบบฟอร์มการขอส่งตรวจข้อผิดพลาดพิเศษ(บ.6333) ที่มี ชื่อ-นามสกุล HN. ของผู้ป่วยแนบมากับใบรายงานผลการตรวจทางพยาธิวิทยา (Pathology report)(บ.6352) ที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ตรงกัน
3. การส่งข้อผิดพลาดพิเศษจะต้องได้รับการอนุมัติจากพยาธิแพทย์ จึงจะเสร็จสมบูรณ์พยาธิแพทย์มีสิทธิ์ขอยกเลิกหมายเลขการขอตรวจนั้นเมื่อเห็นว่า เป็นรายการที่ไม่เหมาะสม หรือ มีตัวอย่างไม่เพียงพอ

ขั้นตอนการรายงานผลทางพยาธิวิทยา

1. การรายงานผลสำหรับการข้อผิดพลาดพิเศษและการส่งตรวจทางอณูพยาธิวิทยา 10 วันทำการสำหรับการข้อผิดพลาดพิเศษ อิมมูโนเคมี และการส่งตรวจทางอณูพยาธิวิทยา
2. แพทย์และพยาบาลที่มีรหัสและได้รับการอนุญาตจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สามารถตรวจสอบดูผลและพิมพ์รายงานพยาธิวิทยา ได้ทางคอมพิวเตอร์ที่หอผู้ป่วยที่ผู้ป่วยพำนักอยู่ ส่วนผู้ป่วยนอกสามารถตรวจสอบผลได้ทางคอมพิวเตอร์ที่ฝ่ายผู้ป่วยนอกที่ผู้ป่วยไปทำการตรวจรักษา

การจัดการกับสิ่งส่งตรวจ

1. พาราฟินบล็อกและสไลด์จะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
2. ใบรายงานผลจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย

6. งานบริการตรวจศพพยาธิวิทยา (Autopsy)

งานตรวจศพพยาธิวิทยาหมายถึง การให้บริการของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาในการตรวจศพเพื่อตรวจหาสาเหตุการตาย เพื่อยืนยันโรคที่สงสัย ตรวจสอบความรุนแรงของโรคที่สงสัย รวมถึงตรวจหาภาวะแทรกซ้อนต่างๆ

ข้อตกลง (ระเบียบการตรวจศพ)

1. หน้าที่การลงความเห็นว่าเป็นไข้นั้นถึงแก่กรรมเป็นของแพทย์ผู้รักษา หรือแพทย์ประจำบ้านทางคลินิก
2. การส่งศพไปยังห้องศพ จะต้องมิใช่ส่งศพ (ซึ่งเจ้าหน้าที่พยาบาลเป็นผู้บันทึกข้อความ) และมอบศพพร้อมใบส่งศพให้เจ้าหน้าที่หน่วยตรวจศพลงชื่อเป็นหลักฐานทั้งผู้มอบและผู้รับในใบส่งศพ
3. การขออนุญาตตรวจศพเป็นหน้าที่ของแพทย์ฝ่ายการรักษาเป็นผู้ขอจากญาติผู้เสียชีวิต (ควรขอตรวจศพทุกส่วนของร่างกาย ดูเพิ่มเติมขั้นตอนการดำเนินการขอตรวจศพทาง พยาธิวิทยา ข้อ 6) ผู้มีสิทธิอนุญาตให้ทำการตรวจศพได้ คือ ญาติซึ่งเรียงตามลำดับความใกล้ชิดดังต่อไปนี้
  1. คู่สมรส
  2. บุตร ธิดา
  3. บุตรบุญธรรม
  4. บิดา มารดา (อันดับ 1 ถ้าผู้ตายยังไม่บรรลุนิติภาวะ)
  5. พี่น้องร่วมบิดา มารดา
  6. พี่น้องร่วมบิดา หรือร่วมมารดาเดียวกัน
  7. ปู่ ย่า ตา ยาย
  8. หล ป้า น้า อา
  9. ญาติและผู้ดูแลตามกฎหมายที่รับผิดชอบเป็นผู้ปกครองดูแลกันมาตลอดเป็นเวลานาน เช่น ลูกสะใภ้ ลูกเขย
  10. ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล ในกรณีที่ไม่มียุติมาแสดงตนภายใน 24 ชั่วโมง ผู้เซ็นอนุญาตที่กล่าวมาทั้งหมด 10 ประเภท ต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว
4. เมื่อได้รับการอนุญาตแล้ว ให้แพทย์ผู้ขออนุญาตเป็นผู้กรอกข้อความในใบรายงานขอทำการตรวจศพ และให้ญาติลงนามในช่องผู้อนุญาต โดยต้องมีพยานจำนวน 2 คน ลงนามต่อหน้าผู้อนุญาต ทั้งนี้การขออนุญาตจะต้องไม่เป็นการบีบบังคับให้ญาติยินยอม

หมายเหตุ ถ้ามีปัญหาทางคลินิกหรือมีปัญหาที่ต้องการให้พยาธิแพทย์ตรวจสอบอวัยวะหรือระบบใดเป็นพิเศษ ขอให้แพทย์ผู้ขออนุญาตเขียนระบุไว้ในใบขออนุญาตทำการตรวจศพให้ชัดเจนด้วย
5. ทางหน่วยจะทำการตรวจศพเฉพาะที่ขอตรวจทั้งตัวเท่านั้น จะไม่ตรวจในกรณีที่ขอเป็นบางอวัยวะ เช่น ขอตรวจเฉพาะปอด ตับ ฯลฯ เป็นต้น
6. ในรายที่ญาติไม่อนุญาตให้ตรวจสมอง ทางหน่วยจะทำ autopsy ก็ต่อเมื่อผู้ป่วยไม่มีอาการทางสมองเท่านั้น หากมีอาการทางสมองหรือญาติไม่อนุญาตให้ตรวจสมองทางหน่วยจะไม่ทำ autopsy แพทย์ผู้ขออนุญาตตรวจศพควรเขียนสรุปรายละเอียดประวัติ ผลการตรวจร่างกายการวินิจฉัยโรคและผลการรักษาโดยละเอียด ถ้าเป็นไปได้ควรส่งหน้าป้ายที่ครบถ้วนสมบูรณ์มาให้ด้วยพร้อมการส่งศพ เพื่อมิให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

หมายเหตุ

- ก. ภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา จะส่งคืนหน้าป้ายไปที่ฝ่ายเวชระเบียน ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อใช้งานเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- ข. กรณีส่งตรวจศพเร่งด่วน ซึ่งทางหอผู้ป่วยยังไม่อาจส่งประวัติการรักษาและหรือหน้าป้ายมาพร้อมกับศพ ขอให้มีบันทึกสาเหตุชัดเจน พร้อมลงชื่อในสมุดทะเบียนการตรวจศพว่ายังขาดประวัติการรักษาและหรือหน้าป้าย เพื่อทางเจ้าหน้าที่ของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา จะได้ติดตามหากเกิน 24 ชั่วโมง
7. ศพทุกรายต้องได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าหรือรองหัวหน้าหน่วยตรวจศพของภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา ก่อนจึงสามารถทำการตรวจได้ในวันหยุดราชการผู้ที่มีสิทธิอนุมัติการตรวจศพมี จำนวน 3 ท่าน ตามลำดับดังนี้ คือ
  1. หัวหน้าภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
  2. ศาสตราจารย์นายแพทย์ชนพ ช่วงโชติ
  3. รองศาสตราจารย์นายแพทย์ธรรมธร อาสนะเสน

หมายเหตุขอความกรุณาแพทย์ที่ส่ง case ได้ติดต่อโดยตรงกับอาจารย์ท่านใดท่านหนึ่งในจำนวน 3 ท่าน โดยให้เจ้าหน้าที่ห้องตรวจศพเป็นผู้ประสานงานกับแพทย์ผู้ขอ autopsy และรายงานอาจารย์พยาธิแพทย์ด้วยตนเอง จึงจะสามารถกระทำเพื่อให้ข้อมูลที่ครบถ้วนก่อนทำการตรวจ

8. ผู้ป่วยที่ผลการตรวจเลือดเป็นบวกต่อเชื้อ HIV จะไม่มีการทำ autopsy กรณีที่เป็น case severe infection เช่น Miliary tuberculosis, MRSA ฯลฯ กรุณาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ห้องตรวจศพทราบด้วยเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค
  9. ผลการตรวจศพ ทางหน่วยตรวจศพสามารถแจ้งผลการตรวจศพขึ้นต้นได้ภายใน 24 ชั่วโมงหลังการตรวจศพโดยขอคู่มือได้จากเจ้าหน้าที่ห้องตรวจศพ หรือติดต่อโดยตรงที่พยาธิแพทย์ผู้ทำการตรวจศพ และผลการตรวจศพขั้นสุดท้าย (Final anatomical diagnosis) จะออกภายใน 90 วันหลังจากการตรวจศพ โดยทางภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา จะส่งรายงานผลการตรวจไปที่ภาควิชา/ฝ่าย ที่เป็นต้นเรื่อง
- หมายเหตุ**การติดต่อภายหลังที่ทำการตรวจศพแล้ว เช่น ต้องการผลเบื้องต้น เพื่อพิจารณาทำCPC หรือ Dead case conference ให้ติดต่อที่หน่วยการเรียนการสอน ของภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา อาคารอปรร ชั้น 13 หมายเลขโทรศัพท์ สายใน**3614**หรือ**4581,4235**ต่อ**306**เพื่อประสานงานพยาธิแพทย์ผู้รับผิดชอบ

10. กรณีที่ญาติต้องการรับศพด่วน กรุณาให้แพทย์ผู้ขอ autopsy ติดต่อกับอาจารย์ ท่านใดท่านหนึ่งใน 3 ท่านข้างต้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการก่อนเสมอ ทางหน่วยจะไม่ทำ autopsy เร่งด่วน ถ้าไม่มีการประสานของแพทย์ที่ขอทำ autopsy และครบปฏิบัติในข้อ 7 ให้ครบถ้วนด้วย เพื่อมิให้ขาดรายละเอียดข้อมูลที่จะได้จากการตรวจศพก่อนส่งศพคืนญาติ

หมายเหตุหากแพทย์ผู้รักษาต้องการทำ necropsy ผู้ป่วยที่เสียชีวิต ให้ตัดชิ้นเนื้อบริเวณที่ต้องการทราบพยาธิสภาพส่งมาที่ภาควิชาพยาธิวิทยาเหมือนกับการส่งตรวจทางสัลยกรรมทั่วไปทางห้องตรวจศพไม่มีบริการในส่วนนี้

ขั้นตอนการดำเนินการขอตรวจศพทางพยาธิวิทยา

1. แพทย์ผู้ขอ autopsy ขออนุญาตจากญาติสายตรงให้เขียนยินยอมในใบขอทำการตรวจศพ โดยแพทย์ควรชี้แจงข้อมูลวิธีการตรวจศพที่แท้จริงให้กับญาติในกรณีที่ญาติสงสัยไม่ควรบิดเบือนข้อมูลเพื่อให้ญาติยินยอมให้ตรวจศพซึ่งอาจเกิดปัญหาในภายหลัง
2. ทำการโทรแจ้ง เจ้าหน้าที่ห้องตรวจศพ หมายเลขโทรศัพท์สายใน **4484**
3. แพทย์ผู้ขอ autopsy สรุปประวัติการดำเนินโรคและประเด็นปัญหาที่สนใจให้พยาธิแพทย์ตรวจเป็นพิเศษในการทำ autopsy ลงในใบขอทำการตรวจศพ
4. ถ้าหากเป็นไปได้แพทย์ผู้ขอ autopsy ควรลงมาดูการทำ autopsy ด้วยเพื่อให้ข้อมูลที่มีความสำคัญบางอย่างแก่พยาธิแพทย์ให้ครบถ้วน
5. ในกรณีที่ได้รับข้อมูลว่าผู้ป่วยมีผลบวกต่อเชื้อ HIV หรือโรคติดต่อร้ายแรงเช่น Miliary tuberculosis, MRSA ต้องรีบรายงานให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยตรวจศพทราบโดยเร็วที่สุดเพื่อป้องกันการแพร่กระจาย
6. การนัดเวลารับศพควรติดต่อกับทางห้องตรวจศพหรือพยาธิแพทย์ก่อนตกลงกับญาติหากมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาควรติดต่อหัวหน้าหน่วยตรวจศพโดยด่วน
7. ศพที่ไม่มีญาติมาติดต่อเกิน 24 ชั่วโมง หากต้องการทำ autopsy ให้แพทย์ผู้ขอ autopsy ทำบันทึกถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เพื่อขออนุมัติ
8. ควรส่งเวชระเบียนผู้เสียชีวิตพร้อมใบขอทำการตรวจศพมายังห้องศพโดยเร็วก่อนที่จะมีการทำ autopsy ซึ่งโดยทั่วไปจะเริ่มดำเนินการภายใน 3 ชั่วโมง

ข้อแนะนำกรณีที่ต้องการรับศพด่วน กรุณาให้แพทย์ผู้ขอ autopsy ติดต่อกับอาจารย์ ท่านใดท่านหนึ่งใน 3 ท่านข้างต้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการก่อนเสมอ

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

เกณฑ์การปฏิเสธการขอตรวจศพทางพยาธิวิทยา

1. ผู้ป่วยที่ผลการตรวจเลือดเป็นบวกต่อเชื้อ HIV จะไม่มีการทำ autopsy
2. ผู้ป่วยที่มิได้เสียชีวิตในโรงพยาบาล
3. ผู้ป่วยที่ตายผิดธรรมชาติ หรือเข้าเกณฑ์ตรวจศพทางนิติเวช
4. ผู้ที่เป็น โรค Prion disease, Ebola, Anthrax และ โรคติดเชื้อรุนแรงที่มีอัตราการแพร่กระจายสูง
5. ไม่มีใบอนุญาตขอตรวจศพมาพร้อมกับศพ

ขั้นตอนการรายงานผลทางพยาธิวิทยา

ผลการขอตรวจศพทางพยาธิวิทยาสามารถมารับได้หลังการตรวจศพ 90 วัน

การจัดการกับสิ่งส่งตรวจ

1. พาราฟินบล็อกและสไลด์จะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
2. ใบรายงานผลจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
3. ภาควิชา/ฝ่าย พยาธิวิทยา มีระบบการจัดการสิ่งส่งตรวจที่เหลือจากการตรวจ โดยสิ่งส่งตรวจที่เป็นชิ้นเนื้อทุกชนิดจะถูกทำลายภายหลังการรายงานผลไปแล้ว 2 สัปดาห์ หากต้องการเก็บชิ้นเนื้อนานกว่าที่กำหนด ให้แพทย์ผู้รักษาทำการติดต่อกับพยาธิแพทย์โดยตรง

7. การขอปรึกษาทางพยาธิวิทยา (Consultation)

การขอปรึกษา (consultation) หมายถึงกรณีที่แพทย์ผู้ทำการรักษาผู้ป่วย ต้องการให้พยาธิแพทย์อ่านสไลด์อีกครั้งหนึ่งเมื่อมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ของการรักษา หรือ เพื่อประโยชน์ของการเรียนรู้ของแพทย์ประจำบ้าน นอกจากนี้รวมถึงการได้รับพาราฟินบล็อกและ/หรือสไลด์จากหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมาให้พยาธิแพทย์อ่านสไลด์อีกครั้งหนึ่งและออกเป็นรายงานอย่างเป็นทางการจากภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา

ข้อตกลง

1. หากนำพาราฟินบล็อกและ/หรือสไลด์ ภายนอกมาทำการ review ต้องมีใบรายงานผลทางพยาธิวิทยาของสิ่งส่งตรวจนั้นมาด้วยทุกครั้ง

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

2. เป็นดุลยพินิจของพยาธิแพทย์ในการระบุว่าผู้ที่มาร่วมดูสไลด์ จะเป็นแพทย์ประจำบ้านหรือจำเป็นต้องมีอาจารย์แพทย์มาร่วมดูด้วย

ขั้นตอนการขอปรึกษาทางพยาธิวิทยา

1. การขอ review slide ต้องเป็นแพทย์ที่ดูแลคนไข้ และต้องเป็นกรณีที่มีการรายงานผลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และมีการเปลี่ยนแปลงทางคลินิกหรือมีข้อมูลการรักษาใหม่เพิ่มเติม โดยทำการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่หน่วยลงทะเบียนและรับส่งตรวจ พร้อมกับกรอกแบบฟอร์มการขอ review slide ซึ่งเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ติดต่อและประสานงานกับพยาธิแพทย์ผู้รับผิดชอบ ตามระเบียบปฏิบัติของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาและรอกำหนดหมายเพื่อมาดูสไลด์ร่วมกับพยาธิแพทย์ต่อไป

หมายเหตุ กรณีที่ต้องการดูสไลด์ร่วมกัน ให้ทำนัดกับอาจารย์แต่ละท่าน (* ควรนัดครั้งเดียวในแต่ละ case) หากไม่จำเป็นต้องดูสไลด์ร่วมกัน ขอให้กรอกชื่อ เบอร์โทรศัพท์ แผนก ของผู้ที่ขอ review slide ด้วยลายมือที่ชัดเจนลงในแบบฟอร์ม เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะได้ดำเนินการติดต่อกลับในการนัดหมายต่อไป

2. ถ้าต้องการนำพาราฟินบล็อกและ/หรือสไลด์ ภายนอกมาทำการ review ให้นำพาราฟินบล็อกและ/หรือสไลด์ พร้อมใบรายงานผลทางพยาธิ มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่หน่วยลงทะเบียนและรับส่งตรวจ เมื่อลงทะเบียนเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่ที่หน่วยลงทะเบียน จะทำการส่งพาราฟินบล็อกและ/หรือสไลด์ พร้อมใบรายงานผลให้ทางห้องปฏิบัติการกลาง เพื่อจัดทำHematoxylin & Eosin slide (ในกรณีที่มีแต่พาราฟินบล็อก) และส่งให้พยาธิแพทย์ที่รับผิดชอบอ่านตามระเบียบของภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาต่อไป

ขั้นตอนการรายงานผลทางพยาธิวิทยา

1. ในกรณีreview slide ภายในพยาธิแพทย์จะออกผลเป็น additional report
2. สำหรับกรณี review slide ภายนอก ผลทางพยาธิวิทยาจะออกได้ภายใน 5 วันทำการสำหรับชิ้นเนื้อขนาดเล็ก และ ภายใน10วันทำการสำหรับชิ้นเนื้อใหญ่

ยกเว้น ในกรณีที่มีการย้อมเพิ่มและต้องตามค้นหาพาราฟินบล็อก อาจต้องใช้เวลาในการดำเนินการเพิ่มขึ้น

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

หมายเหตุ กรณีที่อยู่ในระหว่างกระบวนการทางห้องปฏิบัติการจัดทำสไลด์และยังไม่เสร็จสิ้น ไม่ถือเป็นการขอ review slide

3. แพทย์และพยาบาลที่มีรหัสและได้รับการอนุญาตจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สามารถตรวจสอบดูผลและพิมพ์รายงานพยาธิวิทยาได้ทางคอมพิวเตอร์ที่หอผู้ป่วยที่ผู้ป่วยอยู่ ส่วนผู้ป่วยนอกสามารถตรวจสอบผลได้ทางคอมพิวเตอร์ที่ฝ่ายผู้ป่วยนอกที่ผู้ป่วยไปทำการตรวจรักษา

การจัดการกับสิ่งส่งตรวจที่เหลือ

1. พาราฟินบล็อกและ/หรือสไลด์จะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
2. ใบรายงานผลจะถูกเก็บไว้เป็นเวลา 10 ปี หลังจากนั้นจะถูกทำลาย
3. ในกรณีที่พาราฟินบล็อกและ/หรือสไลด์จากภายนอก ทางภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา จะดูแลรักษาจนกว่าผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย หรือผู้มีอำนาจทางกฎหมายมาติดต่อขอรับคืน โดยจะต้องนำหลักฐานมาแสดงและหลักฐานการมอบอำนาจของผู้ป่วยมาแสดง

8. งานบริการผลด่วน

8.1 งานบริการผลด่วนชนิด Fast Tract Service)

งานบริการผลด่วน เพื่อช่วยการบริหารอัตราครองเตียงของผู้ป่วยในให้มีประสิทธิภาพและผู้ป่วยนอก ที่มารับการรักษาให้ได้รับผลรวดเร็วทันการรักษาต่อโดยเป้าหมายของการบริการคือ ให้ได้ผลวินิจฉัยทางพยาธิวิทยาและหรือเซลล์วิทยาในวันทำการถัดไป

เกณฑ์การให้บริการผลด่วน (Fast Tract Service)

ข้อตกลง

การบริการนี้ ต้องครบองค์ประกอบ 3 อย่าง ได้แก่

1. มีการระบุจากแพทย์ผู้ส่งว่ามีความจำเป็นต้องการผลด่วน
2. เป็นชิ้นเนื้อขนาดเล็ก สามารถเตรียมเป็นบล็อกได้ โดยใช้โปรแกรมเตรียมชิ้นเนื้อระยะเวลาสั้นได้ และหรือ เป็นตัวอย่างเซลล์วิทยาที่เป็นสเมียร์อยู่บนสไลด์แล้ว
3. มีพยาธิแพทย์ที่รับจะเป็นผู้ดูแลและออกผล

หมายเหตุ หากไม่อยู่ในเกณฑ์ Fast Tract Service จัดเป็น case ทั่วไป

ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย

คู่มือการส่งตรวจทางพยาธิวิทยา

ขั้นตอนการส่งตรวจ

1. พยาบาลจัดเตรียมและนำสิ่งส่งตรวจพร้อมแบบฟอร์มการขอส่งตรวจ(บ.6332)และชิ้นเนื้อให้เจ้าหน้าที่หรือญาติผู้ป่วยนำส่งที่หน่วยลงทะเบียนและรับสิ่งส่งตรวจ ดึก อปร ชั้น 13 (ในวันทำการ จันทร์-ศุกร์ เวลา 16.00 – 18.00 น.) โดยระบุว่าต้องการส่งเข้ารับบริการผลด่วน (Fast Tract Service)
  2. แบบฟอร์มใบขอส่งตรวจทางพยาธิวิทยา (บ.6332) ต้องระบุชื่อแพทย์ผู้ส่ง และเบอร์โทรศัพท์
  3. ขนาดของชิ้นเนื้อตัวอย่างต้องมีขนาดไม่เกิน 2x2 ซม.และชิ้นเนื้อควรแช่ในน้ำยา fixative (10% formalin) อย่างน้อย 1 ชั่วโมงก่อนส่งตรวจทางพยาธิวิทยา
  4. ตัวอย่างเซลล์วิทยา ต้องเป็นสเมียร์ที่อยู่บนสไลด์ แช่อยู่ใน 95% ethanol
  5. สิ่งส่งตรวจที่เข้าระบบงานบริการผลด่วนได้ จะต้องให้พยาธิแพทย์รับรองโดยทางหน่วยฯจะแจ้งยืนยันให้แพทย์ผู้ส่งหรือพยาบาลดูแลคนไข้ทราบ ว่าสามารถรับเป็นบริการด่วนได้หรือไม่
- หมายเหตุ** กรณีที่ไม่ได้รับเป็นงานบริการด่วน สิ่งส่งตรวจจะได้รับการดูแลเป็นประเภทสัณฐานพยาธิวิทยา หรือ เซลล์พยาธิวิทยา แล้วแต่กรณี

8.2 งานบริการผลด่วน

ถ้าเป็นกรณีผลด่วน เพื่อให้การรักษาทันเวลาที่ ให้แพทย์เจ้าของไข้ ติดต่อพยาธิแพทย์ที่ต้องการให้อ่านผลโดยตรงเท่านั้น เพื่อทำการนัดหมายแจ้งกลับการรายงานผลทางพยาธิวิทยา

หมายเหตุ

- 1.ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา ขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงรายการตรวจบางรายการ โดยมีได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยาจะคำนึงถึงผู้ใช้บริการเป็นสิ่งสำคัญ
- 2.หากมีข้อสงสัยประการใด สามารถติดต่อมาได้ที่ภาควิชา/ฝ่ายพยาธิวิทยา โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หมายเลขโทรศัพท์ **02-256-4000 ต่อ 3510**